

Всеукраїнська Енергетична Асамблея та ПрАТ "Укргідроенерго" 19–20 квітня ініціювали проведення форуму "Гідроенергетика і довкілля: сталий розвиток та збалансовані рішення". Форум став дискусійною платформою для масштабного діалогу між енергетиками, представниками центральної та місцевої влади, науковцями, екологічними та громадськими організаціями, представниками енергетичної галузі з закордону. Лейтмотив заходу — розбудова гідропотенціалу України з дотриманням сучасних світових тенденцій екологізації гідроенергетичної галузі.

Захід відбувався на Дністровській ГАЕС у місті Новодністровськ Чернівецької області — одній з найбільших гідроакмулюючих станцій Європи. Фахове обговорення необхідності розбудови гідроенергетичної галузі України відбувалося з акцентом на її роль в процесі інтеграції ОЕС України до об'єднаної енергетичної системи Європи.

"Розвиток гідроенергетики в Україні передбачений як програмою розвитку гідроенергетики до 2025 року, так і Енергетичною стратегією до 2035 року. Перед ухваленням важливих рішень добудови чи нового будівництва об'єктів, проекти мають пройти стадію обговорення в широкому експертному середовищі, щоб почути одне одного та обрати найбільш вдалі рішення для мінімізації впливу на екологію та водні ресурси. На сьогодні три кити нашої політики: екологічний стан наших турбін, збільшення терміну експлуатації та безпека споруд. Наші проекти корегуються кожні 3–4 роки, проходять екологічну експертизу впливу на довкілля. Всі фахівці можуть пересвідчитись сьогодні, побувавши на наших об'єктах, що вони в хорошому технічному стані. Суспільство має сьогодні бути поінформоване та прийняти рішення щодо подальшого розвитку галузі. Щоб від гасел перейти до конструктивних фахових обговорень, ми започаткували Форум, який став початком цього діалогу", — наголосив Ігор Сирота, генеральний директор ПрАТ "Укргідроенерго".

Організатори форуму мали на меті долучити всі зацікавлені сторони до діалогу щодо майбутнього української гідроенергетики. Особливу увагу приділили до її ролі в забезпеченні енергетичного балансу ОЕС України у відповідності до прийнятої Енергетичної стратегії України до 2035 р. та впливу ГЕС і ГАЕС на водні ресурси та річкові екосистеми.

"Гідроенергетика — це унікальне явище, яка вирішує широкий комплекс питань в енергетиці. Окрім виробництва електроенергії, гідроелектростанції збалансовують навантаження на енергосис-

тему в години найвищого споживання. Ми забуваємо, що гідроенергетика ще вирішує комплекс економічних і соціальних питань як водопостачання регіонів, забезпечення водними ресурсами сільського господарства. Сьогодні в світі доступ до електроенергії не мають 15% або 1,1 млрд з усіх жителів. Доступ до питної води не мають — 2,5 млрд або 30% від всього населення планети Земля. Гідроенергетика — це відновлювані джерела енергії, необхідність в яких зростає з кожним роком по всьому світу. В Україні з втратою вугільного сектору Донбасу, зі складною ситуацією в газовій галузі — розвиток гідроенергетики стає питанням національної безпеки", — зазначив Іван Плачков, голова Всеукраїнської Енергетичної Асамблеї.

Представники законодавчої влади наголошують на важливості екологічної складової майбутнього гідроенергетики і необхідності дотримання процедур під час прийняття рішень, які мають вплив на довкілля, відповідно до вимог стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля.

Народний депутат України, в.о. голови комітету ПЕК, ядерної політики та безпеки Олександр Домбровський зазначив: "В Україні загострилась проблема стійкості енергосистеми і гідроенергетика у її вирішенні відіграє ключову роль. Моя місія — вислухати всі пропозиції та проблематику і запропонувати підтримку галузі на законодавчому рівні. Ми маємо посилити діяльність Міжурядової комісії Україна—Молдова".

До конструктивного діалогу щодо розбудови гідроенергетичної галузі України запросили і представників центральних органів державної влади.

"Екологічні питання знаходяться в пріоритетах українського Уряду і прийнята Енергостратегія України до 2035 року є найбільш екологічно орієнтованим документом в галузі. Вперше в документі зафіксований об'єм екологічних зобов'язань, а також як держава має досягати цих показників. Проекти будуть переходити до стадії реалізації в енергетиці лише після виконання переліку вимог і в питаннях екології, водних ресурсів та інші", — зауважив генеральний директор Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції Міністерства енергетики та вугільної промисловості України Віталій Кушніров.

Європейські фахівці з водних ресурсів та екології Португалії, Швеції та Молдови долучилися до діалогу та поділилися власним досвідом експлуатації та будівництва ГЕС і ГАЕС.

Педро Серра, експерт з водних ресурсів (Португалія) розповів про співпрацю між Португалією та Іспанією, як був налагоджений діалог для врегулювання проблематики експлуатації на-

явних ГЕС, вирівнювання регулярного водовідтоку. Іспанія розробила експлуатаційні правила для великих ГЕС, кожного місяця Іспанія може зменшувати водний потенціал до визначеного правилами рівня. В країні гідроенергетика здебільшого використовується для вирівнювання пікових навантажень. Експерт зазначив, що подібні питання виникатимуть між Україною та Молдовою, і тільки шляхом встановлення взаємних правил, негативні впливи на екосистему та водні ресурси можуть бути мінімізовані.

Закордонні учасники дискусії акцентували увагу на тому, що будівництво нових ГАЕС — це питання стабільності енергосистеми країни в цілому!

"Швеція має 40% в балансі гідроенергетики. Маючи спільний енергоринок з Данією, Норвегією, Ірландією в нас є можливість використовувати інші джерела альтернативної енергетики. Ми спільно вирішуємо питання введення тих чи інших джерел енергії. Ми притримуємось принципу: розвиток ГАЕС розглядається не як економіка однієї станції, а як економіка всього суспільства, це має велике значення. Найбільша гідроелектростанція знаходиться на півночі Швеції і має потужність майже 1000 МВт. В країні прийнято рішення про досягнення 100% виробництва електроенергії з поновлюваних джерел енергії. Наразі прийнятий новий підхід, який передбачає переліцензування всіх ГЕС і регулярній їх перевірці. На сьогодні обговорюється питання спрощеної процедури, яка забезпечить баланс між екологічними і енергетичними потребами. Також створюється екологічний фонд з 80–90 млн доларів щорічної підтримки", — Бо Ліберт, консультант ОБСЄ, Швеція.

Як відомо, в 2012 році між Україною і Молдовою був підписаний договір про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер. Розпочалася співпраця щодо оцінки впливу Дністровського гідровузла на екосистему після будівництва греблі. А відтак, фахівці з Молдови наголошують на екологічному аспекті розбудови гідроенергетичної галузі України.

"Річка Дністер є для нашої країни головним джерелом питної води, водопостачання населення та галузей економіки. Тому це питання нашої безпеки. Наша країна обрала євроінтеграційний вектор розвитку. Тому сьогодні на основі законодавства ЄС, ми здійснюємо інтегроване управління водними ресурсами, враховуються пріоритети використання водних ресурсів, мінімізувавши вплив на навколишнє середовище, економіку, соціальний стан. Ми відкриті для конструктивного діалогу, враховуючи потреби і думки обох сторін", — зазначила Надєжда Кілару, представник Міністерства сільського господарства, регіонального розвитку та охорони навколишнього середовища Молдови.

Учасники панельних дискусій обговорили безпеку гідротехнічних споруд ГЕС і ГАЕС та сучасні світові тенденції екологізації гідроенергетичної галузі. Дискутували про вплив гідроенергетики на водні ресурси та річкові екосистеми, і про необхідність здійснювати екологічні заходи для забезпечення сталого розвитку гідроенергетики України.

"Енергетики мають точно знати, що таке водно-рамкова Директива Євросоюзу. На сьогодні всі ріки розділені на басейни, і в найближчий час будуть запускатись басейнові ради. В найближчий час має запрацювати басейнова комісія по Дністру. Договір між Україною і Молдовою був підписаний ще в 2012 р. Наші найближчі плани, за рішенням Міністерства екології України і Молдови — оцінка впливу Дністровського гідровузла на екосистему, після будівництва греблі, та вплив режимів на водотік річки Дністер. Також ми допоможемо з оновленням правил експлуатації дністровського гідровузла", — зауважила Тамара Кутонова, представник ОБСЄ.

Учасники форуму дійшли згоди про те, що зміни екологічного стану річок України потребують невідкладних дій із впровадження заходів, що направлені на його покращення, а також на відновлення та підтримку екосистемної стійкості водойм та водотоків. Водосховища на річках Дністер, Дніпро, Південний Буг комплексного призначення, на теперішній час їх основними функціями є: забезпечення стабільної роботи водопостачання для потреб населення та сільського господарства, гідроенергетика, забезпечення потреб електростанцій, що працюють на викопному паливі (в основному для охолодження), рекреація, туризм та риборозведення. На форумі було наголошено на необхідності експертних оцінок екологічних та соціальних наслідків від результатів діяльності ГЕС та ГАЕС, що проектуються в Україні. Перед ухваленням важливих рішень нового будівництва об'єктів гідроенергетики, проекти повинні пройти широке обговорення в експертному середовищі і суспільстві, щоб зацікавлені сторони почули одне одного та в подальшому підтримали й обрали найбільш вдалі проекти з мінімальним впливом на довкілля та водні ресурси не лише України, а й сусідніх держав.

Організатори форуму ПрАТ "Укргідроенерго" та Всеукраїнська Енергетична Асамблея зазначили, що і надалі продовжуватимуть об'єднувати фахівців для дискусії з метою обговорення перспектив, вивчення усіх проблемних питань та розробки комплексу заходів для мінімізації впливів гідроенергетики України на навколишнє середовище.

Прес-служба Укргідроенерго